

6. Kommission.

I denne Kommission behandledes:

1) *Det intellektuelle Samarbejde.*

Ordfører var *Gallavresi* (Italien).

Under Forhandlingerne udtaltes af talrige Talere stor Interesse for den Virksomhed, der udfoldes af Kommissionen for intellektuelt Samarbejde og af Institutet i Paris. Kun faa Spørgsmaal gav Anledning til Meningsforskel. Fra ungarsk Side ønskedes en Udtalelse til Gunst for fri Adgang for Litteratur i de forskellige Lande; heroverfor hævdedes fra rumænsk Side, at det kun maatte gælde Værker af videnskabelig og litterær Karakter, ikke Agitationspièces; en Udtalelse, der indeholdt denne Begrænsning, vedtoges. Det anbefaledes at forberede en Revision af Bernerkonventionen vedrørende Forfatterrettigheder; fra engelsk Side stillede man sig kølig heroverfor. Det vedtoges at udgive en Samling af Oplysninger om Folkeforbundet, anvendelige ved Undervisning, 10 000 frcs. hertil optoges siden paa Budgettet. Man billigede en Række Ønsker, vedtagne af Kommissionen for intellektuelt Samarbejde, vedrørende: Oplysningsafdelingen ved de forskellige Landes Centralbiblioteker, Bevarelse af Tryksager og Manuskripter, Ophævelse af Told paa Tryksager til Biblioteker, Foranstaltninger til Bevarelse og Studium af primitive Sprog. Det vedtoges at henlede Regeringernes Opmærksomhed paa det uheldige i Biograf-forestillinger og Radioudsendelser, naar de er i Strid med Forbundets Grundsætninger. Fra chilensk Side foresloges det at anbefale særligt et af de Undervisningskursus i Genève, der udbreder Kendskab til Folkeforbundet. Dette Forslag forkastedes.

2) *Mandatspørgsmaalet.*

Ordfører var *De Penha Garcia*, (Portugal).

Fra mange Sider udtaltes Tilfredshed med den Maade, hvorpaa Forholdene i Mandatomraaderne udviklede sig. Fra tysk og italiensk Side udtaltes, uden bestemt Adresse, Ønske om, at Bestemmelsen om fri Adgang til økonomisk Virksomhed for alle Nationer i Mandatomraaderne, maa blive strengt overholdt. Med

megen Iver drøftedes Spørgsmaalet om Midlerne mod Udbredelse af Alkohol i forskellige Mandatomraader.

3) *Anvendelse af Konventionen om Slaveri.*

Ordfører var *G. Locker-Lampson* (Britiske Rige).

Der forelaa Oplysninger om Fremgangen i Slaveriets Ophævelse fra det britiske Rige, Sudan, Indien, Italien og Abessinien. Konventionen er nu ratificeret af 26 Stater. Der vedtoges en Udtalelse, der opfordrede de tilbageværende Stater til at ratificere og alle interesserede til at indsende fyldige Oplysninger.

4) *Bosættelsen af armenske Flygtninge i Republiken Erivan.*

Dette Spørgsmaal, der tidligere har været behandlet i 5. Kommission, var i Aar henvist til 6. Det var ikke oprindelig paa Forsamlingens Dagsorden, men henvises til denne efter en Beslutning af Raadet. Ved Behandlingen i 6. Kommission kom *Dr. Nansen* til Stede og redegjorde for Sagens Forhistorie. Siden ifjor, da han nærmest var stemt for, at Folkeforbundet skulde opgive Planen, der da maatte prøves realiseret ad privat Vej, var der indtraadt forskellige Forbedringer i Situationen, der gav Haab om, at Sagen nu kunde føres igennem. Fra armenske Organisationer var der stillet £ 100 000 til *Dr. Nansens* Raadighed, Tyskland havde lovet 1 Million Mark i Varer, Norge, Grækenland og Rumænien mindre Beløb. *Dr. Nansen* fremhævede Betydningen af, at det var Folkeforbundet, der gjorde dette sidste Skridt for at skaffe Armenierne det nationale Hjem, der saa ofte var lovet dem, og bad om en Bevilling paa 65 000 frcs. til Administrationsudgifter. Han støttedes særlig fra fransk og dansk Side (*Frk. Forchhammer*); absolut Modstand ydedes fra engelsk Side (*Duff Cooper*), men medens den britiske Modstand tidligere har været motiveret med politiske Betænkeligheder paa Grund af, at Erivan hører til Unionen af Sovjetrepublikker, advarede man nu mod at gøre Folkeforbundet til en velgørende Institution. Ved Afstemningen stemte kun England imod. *Dr. Riddell* (Kanada) valgtes til Rapportør (A. VI. 7. 1928). I 4. Kommission bevilgedes 50 000 frcs., hvilket akcepteredes uden Diskussion i et afsluttende Møde i 6. Kommission.

Udenrigsministeriet, i Februar 1929.